

DIENT REGULERING

ADVIES

SR- 20040528-19

betreffende

**het ontwerp van indicatief plan van bevoorrading
in aardgas 2004 - 2014**

gegeven op vraag van de Staatssecretaris voor Energie

28 mei 2004

Dienst Regulering

Gulledelle 100

1200 BRUSSEL

Tel.: 02/775.76.91

Fax: 02/775.76.79

E-mail: regulenergy@ibgebim.be

Voorafgaande uiteenzetting

- Artikel 15/13 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige en andere producten door middel van leidingen luidt als volgt:

"§ 1. De Commissie stelt een indicatief plan van bevoorrading in aardgas vast in samenwerking met de Administratie voor Energie van het federaal Ministerie van Economische zaken en na raadpleging van de representatieve organisaties van de gasondernemingen, het Federaal Planbureau, (...) de Interdepartementale Commissie voor duurzame ontwikkeling en de gewestregeringen¹.

Dit plan is onderworpen aan de goedkeuring van de minister.

Het indicatief plan is een tienjarenplan; het wordt om de drie jaar geactualiseerd voor de volgende tien jaar, en telkens wanneer onvoorziene marktontwikkelingen het vereisen, overeenkomstig de procedure bepaald in het eerste lid.

Het wordt voor het eerst opgesteld binnen twaalf maanden vanaf de inwerkingtreding van dit artikel.

§ 2. Het indicatief plan bevat de volgende elementen:

1° de schatting van de evolutie van de vraag naar aardgas op middellange en lange termijn;

2° de richtsnoeren inzake de diversificatie van de bevoorradingsbronnen en de identificatie van de nieuwe behoeften inzake bevoorrading in aardgas;

3° een investeringsprogramma met het oog op het behoud en de ontwikkeling van de infrastructuur voor vervoer en opslag;

4° de criteria en de maatregelen betreffende de continuïteit van bevoorrading.

§3. [...] ; »

- In uitvoering van dit artikel werd door de CREG een ontwerp van indicatief plan van bevoorrading in aardgas opgesteld voor de periode 2004-2014.

- Het is over dit document, dat ter consultatie naar de Brusselse Regering werd gestuurd, dat dit advies wordt gegeven, op vraag van de Staatssecretaris voor Energie (vraag ontvangen op 12 mei 2004).

---

¹ Onderstreping door ons aangebracht.

Inleiding

- België wordt gekenmerkt door twee verschillende gasmarkten: enerzijds de markt voor laagcalorisch aardgas² (markt voor L-gas, doorgaans "*arm gas*" genoemd) en anderzijds de markt voor hoogcalorisch gas³ (markt voor H-gas, doorgaans "*rijk gas*" genoemd).

Deze twee markten verschillen zeer sterk, zowel wat de samenstelling van vraag en aanbod als wat de infrastructuur betreft.

- De markt voor L-gas is een tamelijk beperkte markt in vergelijking met de markt voor H-gas.

Ze wordt beheerd door één grote producent: de Nederlandse Aardoliemaatschappij (NAM), en is geografisch beperkt aangezien ze enkel in Nederland⁴, België, Frankrijk en Duitsland voorkomt.

L-gas uit Nederland was in 2003 goed voor 26 % van de gasbevoorrading in België.

- Gezien het gelijktijdig bestaan van deze twee markten, omvat het door de CREG voorbereide indicatief plan in werkelijkheid twee luiken: één met betrekking tot rijk gas en een ander met betrekking tot arm gas.

In dit advies bekijken we alleen het tweede luik, aangezien het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – dat minder dan 6 % van het Belgische aardgasverbruik voor zijn rekening neemt – enkel met L-gas wordt bevoorrad.

- De vrijmaking van de aardgasmarkt in België is op dit ogenblik bezig.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal de markt op 1 juli 2004 vrijgemaakt zijn voor alle professionele klanten die het gas uitsluitend voor beroepsdoeleinden gebruiken.

Huishoudelijke en gemengde⁵ klanten daarentegen zullen moeten wachten tot 2007 voordat zij hun leverancier vrij kunnen kiezen.

De CREG doet opmerken dat het feit dat bepaalde klanten in Wallonië en Brussel nog voor enkele jaren "gebonden" zijn – en de specifieke regels die voor hen gelden – geen aanzienlijke invloed hebben op het indicatief plan.

- Wat de markt voor L-gas betreft, zal het moeilijker zijn tot een reële mededingingssituatie te komen, aangezien er slechts één enkele producent is en aangezien op dit ogenblik alleen de ondernemingen Distrigaz en GDF L-gas rechtstreeks vanuit Nederland betrekken.

---

² gemiddeld 9,769 kWh/m³ (n)

³ gemiddeld 11,630 kWh/m³ (n)

⁴ Het enige land dat L-gas exporteert naar België

⁵ Met gemengde klanten bedoelen we klanten die het gas zowel voor beroeps- als voor privédoeleinden gebruiken.

Niettemin worden er mogelijkheden onderzocht in een poging iets te doen aan deze moeilijke situatie. Zo heeft de CREG een studie besteld over de "*flexibiliteit van het transportnet voor L-gas*", die met name tot doel heeft te bepalen hoe men de invoercapaciteiten aan de Nederlandse grens kan verhogen.

Vormt L-gas een handicap inzake openstelling voor de mededinging, dan biedt het wel een voordeel inzake de continuïteit van bevoorrading: door de nabijheid van de bron, is het aanbod zekerder en biedt het een grotere flexibiliteit.

Opmerkingen

De vraag waarop het bevoorradingsplan een antwoord dient te geven, is de volgende: zullen het aanbod van gas en de transportcapaciteiten, rekening houdend met de verwachte evolutie van de vraag over de periode 2004-2014, voldoende zijn? Zo niet, hoe kunnen we dit tekort opvangen?

Inzake de vraag

Indien we kijken naar de huishoudelijke en tertiaire sector, die meer dan 90 % van het aardgasverbruik vertegenwoordigen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voorziet het ontwerp van indicatief plan een jaarlijkse groei van 1,42 % voor de huishoudelijke sector en 1,64 % voor de tertiaire sector, in genormaliseerde graaddagen⁶

Voor de beschouwde periode betekent dit een groei van 15,4 % voor het gasverbruik in de huishoudelijke sector en een groei van 18,1 % in de tertiaire sector.

Eerst en vooral willen wij benadrukken dat het essentieel is met genormaliseerde graaddagen te werken – zoals de CREG heeft gedaan – om de gekozen scenario's niet helemaal scheef te trekken⁷.

Zoals aangegeven in de energiebalans van het Gewest, is de evolutie van de vraag in de huishoudelijke sector en de tertiaire sector namelijk omgekeerd evenredig met de evolutie van de buitentemperaturen.

Op basis van een extrapolatie van de gegevens in de energiebalans komt men vervolgens, bij een ongewijzigde situatie en met genormaliseerde graaddagen, uit op een groei in de periode van 2002 tot 2014 van 13,2 % voor de huishoudelijke sector en van 23,1 % voor het verbruik van de tertiaire sector.

---

⁶ graaddagen = verschil, uitgedrukt in centigraden, tussen de gemiddelde temperatuur van een bepaalde dag en een referentietemperatuur (de ICEDD gebruikt 15 °C als referentie), waarbij gemiddelde temperaturen boven de referentietemperatuur niet in aanmerking worden genomen. Voor een gegeven periode (maand, jaar) neemt men de som van de graaddagen van de periode. Op basis van de graaddagen kan men de verwarmingsbehoeften bepalen.

⁷ Bijvoorbeeld bedroeg het gasverbruik in de woonsector in Brussel in 1991 502,4 tep en in 2000 493,5 tep. Het zou verkeerd zijn hieruit te besluiten dat het gasverbruik over de beschouwde periode gedaald is voor de huishoudelijke sector, aangezien 1991 een veel kouder jaar was dan 2000.

Enerzijds kunnen we niet spreken van een opmerkelijk verschil tussen de voorspellingen van het indicatief plan en die welke kunnen worden afgeleid uit de energiebalans.

Anderzijds mag de iets hogere raming van de CREG met betrekking tot de tertiaire sector niet verontrusten, aangezien deze in verhouding slechts de helft verbruikt van het aardgasverbruik van de huishoudelijke sector, dat in het scenario van de CREG tegen 2014 lager is dan het aardgasverbruik in de balans.

Merken wij tenslotte op dat indien warmtekrachtkoppeling zich verder ontwikkelt in de tertiaire sector, het gasverbruik hierdoor zal stijgen aangezien gas niet alleen wordt gebruikt voor de productie van warmte maar ook van elektriciteit.

Rekening houdend met het economisch haalbare WKK-potentieel, zou deze stijging evenwel marginaal zijn, zelfs indien dit potentieel volledig zou worden benut (geraamd op 201 MWe).

Inzake het aanbod

Gezien de beschikbare voorraden in de L-gasvelden van Slochteren, zal er zich tegen 2014 normaal geen enkel probleem stellen inzake de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het ergste geval merkt de CREG op dat in geval van aanhoudende lage wintertemperaturen het gevaar zou kunnen bestaan dat er zich op piekmomenten een schaarste voordoet.

Deze zou echter kunnen worden opgevangen door de omzetting van H-gas in L-gas door toevoeging van stikstof, in de installaties van Lillo en Loenhout.

Inzake het transport

Een tekort aan invoercapaciteit om het piekdebiet te halen zal zich voordoen vanaf 2008. Dit tekort zou oplopen tot 225 k.m³ (n)/u in 2014 (of ongeveer 13 % van het piekdebiet).

Bijgevolg zullen technische ingrepen moeten worden doorgevoerd om de capaciteit van het toegangspunt van Poppel te verhogen, waardoor de behoeften op piekmomenten kunnen worden voldaan.

De CREG gaat uit van het beginsel – overeenkomstig de economische rationaliteit – dat deze aanpassingen zullen worden doorgevoerd; zou dit niet gebeuren, dan herinneren wij eraan dat de gaswet de Minister de macht geeft om de transportondernemingen de investeringen op te leggen die hij nodig acht.

Daarnaast worden evenwel nog andere maatregelen overwogen:

- Overgaan tot een technische interventie zodat Zandvliet L, waarvan de toevoercapaciteit op dit ogenblik 200 k.m³ (n)/u bedraagt, gelijktijdig kan werken met de transformatoren van Lillo.

- Een bijkomende omzettingsinstallatie bouwen op de locatie van Winksele, wat eveneens de problematiek van de mededinging zou kunnen oplossen.
- De grote verbruikers van L-gas (met name gevestigd langs het Albert-kanaal) stimuleren om over te schakelen op H-gas.

Het derde alternatief geniet de voorkeur van de CREG, maar ook de onze. Op langere termijn zal deze oplossing zich hoe dan ook opdringen, aangezien volgens de ramingen de L-gasvelden van Slochteren over een twintigtal jaar zouden zijn uitgeput.

We wijzen er in dit verband op dat de stookinstallaties die op dit ogenblik op de markt worden gebracht, allemaal voorzien zijn om zowel op arm als op rijk gas te werken.

Conclusie

Voor de beschouwde periode ziet de CREG geen enkel noemenswaardig probleem om de continuïteit van de bevoorrading van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren.

Wij hebben geen enkele opmerking te formuleren die deze vaststelling onderuit zou halen, aangezien het plan stevig is onderbouwd en steunt op voorzichtige maar realistische scenario's, onder meer in verband met de evolutie van de vraag.